

HANA NEKUDOVÁ

S USMRKAŇÝM SE NENAJÍŠ...

„Ty, on je hlupy jak tři dny starý pes! Vůl jak lampa! Kurňa, ten, kdo vymyslí vtipy o policajtech, tak musel znát Dana, mojego bráchu!“

Á, jaro je tady! Trampíci jsou jak ty vlaštovky, s podzimem zmizí, pár měsíců je nevidíme, ale ještě dřív, než oschnou meze, jsou tu zas. Koukám, že Stýv už je v ráži a baví celý výčep, je ho slyšet i před hospodou... Bude mít v sobě tak tři kousky – ještě nepřešel plyně do své rodné ostravštiny. V Čechách už se mu kratky zobak trochu prodloužil, ale od čtvrtého piva výš pokaždé zapomene na dlouhé samohlásky a špikuje své vyprávění roztomilkami v hluchinském dialektu, což samo o sobě v téhle naší vesnici poblíž Prahy spolehlivě rozchechtává přísedící. Troufám si říkat „v naši“ vesnici – po dvaceti letech chalupaření snad mám i nárok. Občas, když se dostaví Stýv, posloužím jako tlumočnice – v ocelovém srdci republiky jsem si pěkných pár let odžila. Bude mu už ke třiceti, je křtěný Steve a jeho maminka mu říká Stevošu. Když se měl narodit, milovala platonicky zrovna filmovou hvězdu Steve McQueena a prosadila si tohle jméno na matrice. Steve Šarapatka na požádání ukáže i občanku, aby viděli, že nedřista a nikoho nevali po kytach, čili že nekecá. Žije vlastně v Hlučí-

ně, ale poslední tři roky s partičkou krajanů zedničí kolem Prahy. Vyznač rosý na kolejích, kotlíkář a tramp si ve stověžaté rychle našel sobě podobné a pravidelně s nimi zajíždí trampovat i k nám. A než se hoší v maskáčích v noci zavěsí do síťových houpaček u potoka nebo v dešti zalezou na posed, chodívají se osvěžit do naší hospody. Většinou ve trojici: dvojčata Petr a Pavel plus Stýv. Jako dneska.

„Brácha je policajt, aji když chrápe, a jak nemá při sobě obušek, tak nosí aspoň jakysik paralyzér. Naše babina to o něm řekla fajně a už dávno: S usopleným se nenajíš a s hlupým nenamluviš. A já říkám – blbca poznaš podle toho, že nerozumí srandě. Poslední vtíp Dan řekl, když byl ještě malý guvňoř...“ „Hovňousek,“ tlumočím češáčkům. „Jasne, malý fifuš tenkrát byl, tak sedum roku mu mohlo být. Akorat že on to jako vtíp nemyslel. Náš stryk se ho zeptal, čím chce být, až bude velký. A Dan pravil: Až vyrostu, budu bulačem!“

Lokál se zrovna smíchy neláme a Pepa od pípy oduší: „A co to jako má bejt ten bul... bulač?“

„No ten, co bula šichty. Má bulky! Ačka, vole!“

Absentér – posloužila jsem překladem. Komu to došlo, zasmál se. Venca Binarů, jindy veselá kopa, dál chmurně kouká do půllitru, do kterého si nechal tentokrát namíchat deci bílého a sodovku, protože má jít za dva dny na kontrolu s cukrem a cholesterolem. Nečeká od doktorky zrovna radostnou zprávu. „Pro jistotu se už tři dny cpu kyselým zelím, to by prej mělo cukr srazit, teda tvrdil mně to jeden protřelej cukrovkář v Dráhňovicích.“

Což Pepovi, který právě dotočil další várku, připomnělo vděčnou podzimní taškařici.

„Hele, Stýve, pověz jim, jak byl brácha s váma na nočním vejletě v Dráhňovicích. Voni to některý neznají!“

To bylo vloni, když Stývův starší bráška v Praze absolvoval jakési týdenní policejní školení, a protože končili v sobotu, nabídl se, že přijede za klukama, že by si v neděli s nimi rád na Sázavě vyrazil na výlet. Stýv tedy vzal Dana s sebou, prý se akorát udělalo krásné poslední babí léto po dvoudenním dešti, a tak si dali delší výšlap. Do naší hospody pak dorazili až po desáté večer a stihli si dát sotva po jednom pivu, když sud smutně zasyčel. Došlo.

„Seděl tu v rožku autobusak Zdenek, už měl pěkně vypité, a pravil: Synci, ideme do Dráhňovic, tam su eště dneska vepřove

hody. Kurňa, žížen byla, sušilo nas, tak zme vyrazili!“ Stýv má konečně svoji hladinku a dostává se do vypravěčského staccata, v němž dlouhé samohlásky nemají co dělat.

„Bylo nas pět jak v tom filmě. Zdenek, kery si vzal z garaže silnu baterku, Petr s Pavlem a ja s mojim brachou, ten že si tu v kolně u hospody akorát schova cestovní tašku a vrati se pro ňu rano, než pujde na banhof na cuk.“ – Na nádraží na vlak, překládám do češtiny. Hlučínsko je holt region rozvity, jak praví klasik, a jazyk tu má svá specifika.

Leč zpátky k nám, do středních Čech. Do Dráhňovic se objíždí autem takových deset kilometrů, ale zkratkou přes pole, lesem a přes potok je to kousek. Autobusák Zdeněk znal cestu nejlíp, nešťádroval si to do hospody v sousední vesnici v noci poprvé. Šoféři mají u nás konečnou a garáž s pěknou nocležnou, a protože jinak paňmáma držela svého Zdeňka pěkně zkrátka, snažil se vždycky využít toho, že nespí doma. Dokázal pak obrazit večer i dvě tři hospody v okolí.

„Zdenek šel první a svítil, trochu se mu plantaly nohy, ale na polní cestě to bylo oukej. Kurňa, ale jak zme vlezli na tu lesní, tak co paru kroku sebu flagnul o zem, škobrtal o kameně a navezene rozbite tašky na cestě a boty mu šklhaly po blátě... ani nevím, jak zme se dostali ku potoku. Už už zme slyšeli vodu šplíchat ... a naráz Zdenek ryc – a zmizel v řů! Dřistnul do jamy po vyvraceném smrku. Kurňa! Baterka zhasnula, měsíc za mrakama a tma jak v řiti. A včil mudruj! Ja sem byl cely vyvředený, jestli si nezlamal hnatu, tři zme ho poslepačku tahali z toho vyvratu a bracha šel zatím napřed. Svítil si zapalovačem, našel mostek a přešel ho. Volam na něho kde je, že baterka je v kelu, scypla žárovka či co, a ať nam zasviti. Tuž zasvítit! Akorát že ten cyp stal v tu chvíli už čtyry metry bokem od mostka... my zme čuměli na ten plameček a šli za nim jak debili – přímo do vody, do rozbahněného potoka. A on se tomu smal, až se za břuch popadal.“

To už roztál i cukrovkář Venca u svého střiku a taky se popadá za břicho, i když tuhle story má z první ruky už z loňska. Byl totiž u toho, v dráhňovické hospodě, když tak povedená pětice dorazila. Prý vypadali jak z amerického filmu, jako by se zrovna vynořili z vietnamské džungle v období dešťů. Stýv má ovšem jiné přirovnání: prý byli mokří jak ščuri. Podotýkám, že ščur není štir, jak by se mohl čecháček domnívat, nám Slezanům je jasné, že je to potkan.

„My zme byli v maskáčích, ale Zdenek měl na sobě ancuk – ty modre autobusacke hadry! Byl špinavy jak bravek, pucovali zme ho, jak to šlo, ale marna robota,“ pokračuje Stýv v líčení noční anabáze. A já pro jistotu tlumočím: ancuk je oblek a bravek čuně. Druhy den prý Zdeňkovi z Prahy zavola, aby se zeptal, jak tu směnu odjezdil. „Chrchlal do telefonu, že cely den seděl u volantu enom v košuli a vubec nemohl vstát, jak byl zpraseny. Seděl, nohy zkřížene, bo měl rozkrok od žluteho bahna, a baby by ho pomluvíly... A buntek pry mu zreznul nebo se srazil či co, že si ani kalhoty nemohl rozepnout!“

Ta představa, jak řidič autobusu s nohou přes nohu šlape levou na plyn a pravou na

spojku a že si nemohl rozepnout poklopec neboli buntek, přivedla osazenstvo výčepu k takové bujarosti, že to bylo třeba zapít fernetem.

Když ta zabahněná partička tenkrát dorazila na vepřové hody, přizval je právě Venca k našemu stolu.

Venca Binarů je čerstvý padesátník a starý mládenec, taky baron prášil, což mu žerou hlavně náhodní návštěvníci naší hospody, ti místní už mu jógra jen tak nespolknou. Ale rádi přihrajou. Venca je pořádný vazoun a velké dobračisko, dokud se neopije – to pak všechny pozurází. První roky jsem si kvůli němu i pobřečela, než mi došlo, že u něj okřídlené In vino veritas neplatí, u něj se přes alkohol nefiltruje pravda, ale jindy skrytá zatrpkllost z toho, že se nestačil oženit. Holky, na které si myslel, byly pokaždé tak nějak zadané. Dělá ve sklárnách zásobovače a pojednal to jako své poslání. Nezásobuje totiž jen fabriku živitelku, ale celou rodnou vesnici. Venca ví, kde zrovna mají – a taky je přiveze – pytle cibule na zimní uskladnění, nejlepší a nejlevnější zelí na krouhání, bere záznamy na týdenní kuřata a roční slípky, na vánoční kapry i na vypasené opeřené krůty z výkrmny za hubičku. Časy se mění, dřív sháněl i barevné televize nebo kamna bullerjany a z Prahy vozil francouzskou dijonskou hořčici, takže celá ves má dnes servis stejných skleněných džbánků. Kupodivu je ale ještě pořád co shánět, něco se ze sobotních výletů do hypersupermarketů holt přivést nedá. Venca je prostě poklad. Zdejší ženské mu dokonce promíjejí, že k sobě v neděli po ránu láká jejich chlapy „na zpověď a přijímání“, což v tomto případě obnáší tácy nasmažených křupavých česnekových topinek a většinou i nějakou tu vymraženou lahvinku vodky k tomu.

Tu neděli večer v Dráhňovicích si Venca sice ještě nehlídal cukr, přesto ale na jedno pivo chytal mouchy půl hodiny, a když promáčení vodníci začali poroučet rundičky zelené a fernetu na zahrátí, on si dal nealko Bírel.

„Nemůžu chlastat, mám tady auto a zejtra ráno jedu do Vestce do Safiny,“ vysvětloval spolustolovníkům momentální abstinenci. „Pro stříbríčko, pro stříbríčko?“ vyzvídal autobusák, který se už stačil otřepat z noční bojovky. Nechápatým pohledům pak Venca udělal malou přednášku o tom, že stříbríčko je vlastně český překlad slova platina – je to drobnělnina, latinsky nebo řecky se prý stříbro řekne plata. A platina se nepoužívá jenom k výrobě šperků, ale třeba u nich ve sklárnách jako příměs do odolného chemického nádobí, které by mělo vydržet super vysoké teploty. Jinak se taky potřebuje při výrobě optických vláken nebo do cytostatik ve farmacii, dodal poučeně.

„To zas povezeš na klíně melouna v platinovejch destičkách a trubičkách, co?“

„No, nejmíň za milion toho bude,“ přitakal Zdeňkovi Venca nevzrušeně, jako kdyby ty melouny nosil denně po kapsách. U stolu se pak chvíli rozebírala podzimní fotbalová liga, na to zavzpomínal Zdeněk, jak jezdíval s přívěsem do Opavy pro léky,

a že se s těma Moravákama kolikrát nedokázal domluvit, když po něm chtěli, aby zacofal do zadku, a on, místo aby couvnul dozadu, myslel si, že ho posílají... někam. Nebo když si poručil sodovku a každý vrchní mu pokaždé přinesl červenou limonádu...

„Hele, když si návrat z toho Vestce načasuješ přesně ve dvanáct, zastav se u mě v Bělokozlech pro ty zvěřinový klobásky, v poledne je budu teplý tahat s udríný!“ připomněl našemu zásobovači řezník a uzenář pan Kala, který se zrovna přitočil k našemu stolu.

Venca s klukama ještě nejmíň hodinku poseděl – jednu chvíli musel jít srovnat rozparádného zkouřeného místního maníka a Stývova bráchu, když si začali pěstmi vysvětlovat, jestli je Baník lepší než Sparta – pak vzal pod paži už značně znaveného autobusáka a nabídl i trampíkům, že je kus sveze, když si dají pod zadek noviny. Bůh suď, jak se do jeho žluté fiatky narvali, vyklopil je pak u lesa, kde jako obvykle u posedu nocovali a měli tam i tentokrát schovaný kotlík a náhradní boty.

Odjeli potom s ranním úsvitem ze Sázavy, dvojčata Petr s Pavlem a mladší Šarpatka busem do Prahy, starší vlakem na Ostravu, když si předtím vyzvedl z dřevníku cestovní tašku...

A najednou jsem si na to vzpomněla:

„Poslyš, Vašku, že to bylo po těch hodech, když tě v autě přepadli? Jak jsem měla v pondělí volno a marně čekala na teplý klobásky...Co se vlastně tenkrát stalo?“

To pondělí prý měl Venca ještě nějaké běhání v Praze a do Safiny ve Vestci dorazil kolem desáté. Stihl pak ještě držkovku a křupavé rohlíčky v jídelně na náměstí, zaplatpánbů z ní ještě neudělali čínský bufet, radoval se. Do krámu v Bělokozlech dorazil přesně jako polednice, uvítal ho oblak náramné francouzské vůně z paní Kalové a ještě náramnější oblak český, z udríný.

Nakoupil, chvíli poklábosili, dokonce si vzpomněl, že má ode mě paní Kalové jemně připomenout slíbený starý řeznický špalek, který jim EU nařídila vyměnit za nerezový. Určitě ho prý letos dostanu, jen co v kolně rozstípou ty pařezy, špalek je někde pod nimi. Fajn, to už ale znám z loňska...

„Ujel jsem sotva dva kiláky, když jsem od zatačky u hřbitova zahlídl policajta s plácačkou,“ vypráví teď Venca těm, kteří o téhle patálii ještě neslyšeli. „Snad tu čerti neměřej, říkám si. Zastavil mě, asi nějaká nová posila, myslím si, měl knír jak Džugašvili a sluneční brejle... koukám, kde má druhýho, ale to už mi poroučel, ať si vystoupím z vozu... a sotva jsem vystrčil nohu, srazila mě taková šleha, že jsem na místě zcepeněl! Nepřestal na mě mříť tím elektrickým bazmekem, ale já se stejně nemoh ani pohnout, takže si v klídku hmátnul na sedadlo pro kufřík a bleskově s ním zahučel do hájku za hřbitovem. Když jsem se vzpamatoval, musel bejt už bůhví kde. Otočil jsem auto a jel to nahlásit policajtům na služebnu do Sázavy...“

„Kurňa! Vyšetřili něco?“ přerušil ho Stýv

netrpělivě. „Zavolali hned výjezdovku kriminálky a jeli jsme společně na místo činu. Jenže kolem hřbitova chcíp pes, živáčka tam neuvidíš... co to plácám! Chci říct, že tam není žádný barák na dohled, tam svědka nenajdeš. Docela dlouho to vyšetřovali...“

„A brali hlavně policajty v okolí, i mýho šváru v Kutné Hoře, on je u Český, se ptali, kde v tu dobu byl, když se to stalo!“ přihlál si svou hospodský.

„Když jsem jim nakonec říkal, ať se na to vykašlou,“ pokračoval Venca, „vysvětlili mi, že když je to jednou elpaso neboli loupežný přepadení, nemůžou to jen tak nechat plavat, stačí prej, aby třeba po tobě Dežo s nožem v ruce chtěl jedno cigáro, a musí se to vyšetřovat...“

„Co blbneš, ty si z toho neměl v robotě žádné prusery? Za kolik toho bylo v tom kufříku?“ nevydržel Stýv a skočil mu do vyprávění.

„Tak za tři stovky. Ty klobásy, Blesk a Rudé právo... teda Právo.“

„A co to stříbříčko? Platinu si měl inde?“

„Platinu já už dávno nevozím – my jsme teda pro ni jezdili vždycky ve dvou – oni teď už pár let na to mají nějakou vlastní bezpečnostní agenturu. Já byl v Safině jenom s nějakýma papírama, který vedení nechtělo posílat přes počítačovou poštu...“ Vtom se Venca zarazil, rozhlídl se po lokále, jestli to došlo i ostatním, a pomalu a zřetelně začal vyslovovat:

„Poslyš, Stýve, víš, že já dodneška netušil, že tvůj brácha je policajt? V těch Dráhňovicích na to vůbec nepřišla řeč... A teď mi secvaklo, že knír toho policajta s plácačkou mi už tenkrát byl nějak povědomej. On totiž vypadal nemlich stejně jako knír z tý srandovní papírový masky, co tam tenkrát kolovala po sále... A hele, co vlastně měl Dan tenkrát v té cestovní kabele?“

„No... kurňa, co asi chlapi vozi na školení? Pyžamo, prezervativy, spodňáky, asi tu uniform... Ty vole! Ne! Fakt myslíš...? Dyť on by si dal sam sobě pokutu, kdyby... kdyby přešel na červenou...“ koktal do ztracena nejvýřečnější z trampů. To už ale Venca zvedl od stolu svých stodevadesát na výšku, opřel se rukama o stůl a povídá:

„Tak víš co, Stevošu?! Vyříd bráchovi, že mi dluží pětikilo. Ale ať ho pošle raděj po tobě. A ať je rád, že do toho nepočítám ztracený čas a bolestný. Kdyby se tu někdy objevil, tak si piš, že ho pěstí paralyzuju tak, že zapomene i na ten váš baníkovskej pokřik...“

Ten jsem překládat nemusela, i Středoceši mu rozumějí.

Steve polknul na sucho a skoro na celou minutu se odmlčel, než zase chytil slinu:

„No kurňa, neříkal sem vam to, jaký je ten brácha blbec? Už na základce byl důležitý jak bedna kitu. Bulfryc jeden. Naši babinu furt opravoval, že nemluví správně česky. Prý že se neříká gumáky ale holíínky a neříká se guma do galat, ale huma do halhot! Co s nim. S usopleným se nenajíš a s hlupým nenamluviš...“

Tož, tak se řeší elpaso u nás ve vsi.

Ilustrace Kristina POKORNÁ

Jak jezdí šoféři nákladáků

V důsledku dopravních nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů v České republice došlo v roce 2006 k celospolečenským ztrátám převyšujícím 6 000 000 000,00,- Kč

V roce 2006 zavinili řidiči nákladních vozidel na území České republiky celkem 31329 dopravních nehod, při kterých bylo 122 osob usmrceno, 401 osob těžce zraněno a 2372 osob lehce zraněno. Hmotná škoda při těchto nehodách dosáhla částky 1991746500 Kč

V roce 2006 byl podle statistiky dopravních nehod největší absolutní nárůst u nehod, které se staly na místních komunikacích (zvýšení o 1 831 nehod, tj. o 3,6%), a u nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů (zvýšení o 1 115 nehod – tj. o 3,7%). Pokud se týká zavinění dopravních nehod, více nehod zavinili především řidiči nákladních automobilů (o 3,9%) a autobusů (o 7,2%).

Dopravní nehody zaviněné řidiči nákladních automobilů v roce 2006

Hmotnost	Usmrceno	Ekonomické ztráty v Kč
do 3,5 tuny	29	273375982
3,6 až 7,5 tun	23	216815434
7,6 až 11,9	16	150828128
nad 12 tun	53	499618174
Celkem	121	1140637718

Hmotnost	Počet nehod	Ekonomické ztráty v Kč
do 3,5 tuny	9 219	898032009
3,6 až 7,5 tun	6 519	635022309
7,6 až 11,9	4 248	413801928
nad 12 tun	10 905	1062266955
Celkem	30891	3009123201

Poznámka: v tabulce jsou uvedeny pouze ty nehody, kdy byla zjištěna hmotnost zúčastněného nákladního vozidla

Ekonomické ztráty u zraněných osob při dopravních nehodách způsobených řidiči nákladních vozidel

		Ekonomické ztráty v Kč
Počet lehce zraněných	401	1 269 013 021
Počet těžce zraněných	2372	843 684 820
Celkem		2 112 697 841,00 Kč

Z toho: Dopravní nehody zaviněné řidiči mezinárodní kamionové dopravy

Počet usmrcených	Počet těžce zraněných	Počet lehce zraněných	Počet nehod s hmotnou škodou
1	5	8	127
Ekonomické ztráty při nehodách zaviněných řidiči mezinárodní kamionové dopravy			
9426758	15823105	2845480	12371197
Celkem	40 466 540,00 Kč		

Celospolečenské ztráty celkem 6 262 458 760,00 Kč

Jedná se o celkové ztráty pro společnost u dopravních nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů v roce 2006 v cenách roku 2005 u dopravních nehod s usmrcením (poslední data o ekonomických důsledcích dopravních nehod, zveřejněná v cenách roku 2005). To znamená, že data v cenách roku 2006 jsou cca o 3% vyšší. Dalším důležitým momentem, který navýší celospolečenské ztráty, je skutečnost, že metodika CDV udává průměrnou hmotnou škodu na nehodu s usmrcením, která je v případě nákladních automobilů vyšší, než je průměr z celkového počtu dopravních nehod.

Dalším prvkem, se kterým metodika CDV nepracuje, ale u nákladních vozidel hraje nezanedbatelnou roli, která zvyšuje celospolečenské ztráty, jsou ekologické dopady dopravních nehod.